

Marek Pieniązek

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

ORCID: 0000-0002-9390-1515

Alenka Vidrih

Uniwersytet w Lublanie

ORCID: 0000-0002-9213-7236

**Międzynarodowe warsztaty arteterapii
na Uniwersytecie w Lublanie,
czyli dlaczego potrzebujemy sali teatralnej**

Udział w warsztatach arteterapeutycznych jest doznaniem silnie inspirującym, często pozostawia trwałe ślady w naszych postawach wobec siebie i innych. Łatwo było się o tym przekonać, uczestnicząc w kilkudniowej sesji naukowo-dydaktycznej zorganizowanej od 18 do 20 kwietnia 2018 roku na Wydziale Pedagogicznym w Uniwersytecie w Lublanie. Warsztaty zostały zrealizowane dla zaprezentowania wieloaspektowego procesu kształcenia, który prowadzony jest od kilkunastu lat przez ten Wydział w ramach programu Master Study of Arts Therapy.

Wydarzenie łączyło w sobie naukową refleksję z działaniami i kursami praktycznymi. Zostało przewidziane dla międzynarodowych partnerów słoweńskiej uczelni i było sfinansowane w ramach projektu unijnego. Zajęcia teoretyczne odbywały się w salach wykładowych, ćwiczenia natomiast przebiegały w specjalnej sali prób, wyposażonej w lustra i zaplecze z materacami, matami oraz sprzętem nagłaśniającym. Były prowadzone przez kilku liderów, za każdym razem skupiających się na nieco innej formie wspólnego działania.

Warsztaty zostały podzielone na część teoretyczną i praktyczną. W pierwszej części doc. Alenka Vidrih, kierownik Katedry Arteterapii Uniwersytetu w Lublanie, przedstawiła możliwości integracji sztuki i poezji w edukacji. Swoje wystąpienia poświęciła odczytywaniu osobistych doświadczeń w toku wspomagającej interwencji terapeutycznej oraz w procesie samopoznania. Następnie w części praktycznej, przebiegającej pod przewodnictwem pedagogów i autoterapeutów z Uniwersytetu w Lublanie oraz z Wielkiej Brytanii, uczestnicy z uniwersytetów i szkół, m.in. z Hiszpanii, Portugalii, Słowenii, Włoch, Portugalii, Wielkiej Brytanii oraz Niemiec mieli okazję do podejmowania wspólnych działań na pograniczu inscenizacji, performansu i osobistych interakcji z wybranymi osobami z grupy. Nie brakowało też działań plastycznych; rysunki i inne prace plastyczne tworzyły podstawę do rozmów, dzielenia się refleksjami o efektywności zaproponowanych uczestnikom zajęć.

Prowadzący warsztaty: Aleš Kušlan, Kranjc Kušlan i Jasminka Ferček, pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu w Lublanie, w toku zajęć zastosowali strukturę dramatu performatywnego AV (Ars Vitae). W ten sposób zademonstrowali wielonarodowej grupie pedagogów sposoby wykorzystania arteterapii jako metody wspomagającej leczenie m.in. zaburzeń emocjonalnych. Praktyczne działania oparte były na zaawansowanej teorii dydaktycznej i terapeutycznej opracowanej w katedrze (zob. Arts Therapies 2019). Warto zaznaczyć, że prowadzący zajęcia są byłymi studentami obecnej kierownik Katedry Alenki Vidrih, która jako członkini organizacji ECARTE (European Consortium for Arts Therapies Education) od lat wdraża w Lublanie kolejne innowacje arteterapeutyczne.

Warsztaty były okazją do przedstawienia jednej z części projektu badawczego, który oparty o działania praktyczne, jest już stosowany w praktyce edukacyjnej i programie arteterapeutycznych studiów magisterskich w Lublanie. Słoweńscy pedagodzy wykorzystują tzw. model europejski, opisywany jako terapia „Quadruply Arts”, w którym dokonuje się integracji czterech sposobów wyrażania się poprzez kreację artystyczną. Są to muzykoterapia, terapia artystyczna i działania performatywne, gdzie ruch–taniec oraz terapia teatralna są zintegrowane razem. Prowadzący zajęcia wdrażali własne metody pracy, opisane i udoskonalane przez nich w toku praktycznych doświadczeń w pracy ze studentami, w coachingu oraz w ramach rozwijania kierunku prowadzonych studiów.

Fot. 1. Zajęcia w międzynarodowej grupie prowadzi Tony Cealy

Źródło: fot. M. Pieniążek, 2018

Wyjątkowo aktywizujący warsztat poprowadził Tony Cealy, ceniony specjalista w dziedzinie socjodramy, terapeuta i performer pracujący obecnie w Wielkiej Brytanii. Jego warsztat miał na celu otwarcie uczestników na indywidualne badanie potencjału działań artystycznych. W swoich zajęciach brytyjski działacz artystyczny i tzw. producent kreatywny odsłonił część swoich umiejętności i kompetencji, dzięki którym tworzy projekty i programy mające na celu angażowanie lokalnych wspólnot w kwestie ważne dla zmian społecznych i behawioralnych.

Zadaniem kilkudniowego warsztatu arteterapeutycznego w Lublanie było przedyskutowanie i sprawdzenie przez pedagogów transformującego emocje i indywidualne postawy potencjału sztuki. Towarzyszyła temu pogłębiona obserwacja siebie, badanie form własnej ekspresji, analiza możliwości i umiejętności kontaktów z innymi lub ich ograniczeń. Teatralizowane ćwiczenia praktyczne trwały dwa dni, zostały zakończone sesją o charakterze medytacyjnym i duchowym.

Warto na zakończenie podkreślić, że dla przeprowadzenia warsztatów opartych o działania performatywne potrzebna jest odpowiednia przestrzeń dla prób i ruchu, zapraszająca do refleksji w oferowanym komforcie i ciszy. Uniwersytet w Lublanie taką salą na szczęście dysponuje...

Bibliografia

Vidrih Alenka, Hram Ana, Poštuvan Vita. 2019. The Treatment of Anorexia Nervosa and Bulimia Nervosa Among Female Adolescents Aged 18–21 Using Intertwined Arts Therapies. W *Arts Therapies and Gender Issues: International Perspectives on Research*. S. Hogan (red.). Routledge.